

מקורות אוהק ז כסלו תשפג

קובץ א לג

לג. בתוך עצמיות הנפש טמונות וספונות כל הנטיות היותר טובות. אמנם, צריך להוציאן אל הפועל, והפועל היותר טוב הוא הדיבור, הפועל על הרעיון והציור. על כן נכבדה היא מאד התפילה, במה שעל ידה יוצאים אל הפועל רגשי לב היותר נעלים. והתפילה היא עשויה בצורה המתאמת לרגשי הלב, שדרך הקשבתם היא אחרת, לא כאותה הדרך של ההקשבה ההגיונית. אמנם כשהנפש הפרטית והלאומית היא בריאה, יודעת היא יפה את חילה, ואינה מתפחדת כלל מפני הסתירות ההגיוניות, כי היא יודעת ששונות הן דרכי ההרצאה של ההגיון ושל ההרגשה הנשמית. וכשהמצב הוא כן, התפילה הולכת ופורחת, עולה היא כשלהבת העולה מאליה, בלא שום מחשבות זרות, ובלא שום עצבון רוח. אבל על ידי דלדול האומה, נתמעט כח הרגש הלאומי, ותחתיו נשאר רק ההגיון, שעם כל לקותו, הוא מסעד את הרגש. אבל בכל זאת, כיון שהרגש הנשמתי במצב החולשה שלו צריך הוא להיות סמוך על שולחן אחר, ואיננו מתפרנס מתוכו, הסתירות מתגלות, והמלחמה מתעוררת בכל עת תפילה, המחשבות הולכות ומתטרפות, והתפילה אובדת את ערכה הגדול, להחיות את הנשמה בעצם. וממילא הכונה מתחלשת, ונשאת היא מצות אנשים מלומדה. ומתוך שאינה מפרנסת יפה את הרגש, כשם שאינה מתפרנסת יפה ממנו, הולכת היא לנוע על אהלי השכל והחשבון. וכשהשכל מטפל הוא בידיו הקרות בתפילה החמה, בת האש השמימית, הוא מאבד את חילה, וממעט גם כן את אורו הבהיר והקר, ונעשו שניהם יחד לקויים.

קובץ א שד

שד. המחשבות הזרות שבתפילה, הן באות מפני הקושי הכללית שיש על ענין התפילה, שלכאורה אין לה מקום, מפני שאין שייך לומר לגבי הקב"ה שינוי רצון בכלל, ובפרט על ידי פיוס ותפילה, ואינן מסתלקות כי אם על פי אותן התשובות שעל ידן התפילה מתישבת, שכללותן הן שתי אלו הידיעות. האחת, שהתפילה היא בנויה על הרגשת הנפש, ולא על השכל, וכל הגדרים הללו וגזירותיהם, וכל השלילות שלגבי האלהות, הכל בא מצד השכל, ואין התפילה מקושרת עם כל פרטיהם. והשנית, שבאמת כל היחוש שבין האדם לקונו, הוא מצד גזירה ושפע של המצאה אלהית, וההמצאה הזאת גוזרת היא למלאות את כל התפקידים של האדם בהנהגה האלהית בעולם, ואחד מהתפקידים החשובים הוא נתינת מקום לתפילה, שעל כן יש באמת מקום גדול לתפילה, והיא עומדת ברומו של עולם. וכל הסעיפים של כוונות התפילה מסתעפים מאלה השרשים, וכפי הרחבתם והעמקתם, הם שוללים את המחשבות הזרות, ועושים את התפילה לתפילה זכה.

קובץ ד צב

צב. התפילה היא אחד האמצעים היותר תרבותיים להשיג את המבוקשים, בין המבוקשים הרוחניים בין הגשמיים, בין הכלליים בין הפרטיים. ושלמותה של התפילה היא דוקא כשעוסק עמה בכל דרכי הפעולות של השגות המבוקשים, שאז מתאחדת התפילה עם האמצעים כולם, ומופיעה עליהם את כח החיים והפעולה המצלחת. התפילה המנסיכה רוח של עצלות אינה תפילה שלמה, וסימן הוא שלא נקלטה יפה בעומק נפשו התועלת הגדולה והמסודרת של התפילה, מפני הרבה קירות ברזל של קושיות ושאלות, המנקפות את הלב החלש והקטן על עיקר יסוד התפילה וערכה, שאז אף על פי שמתגבר נגד הרהוריו, ומסכים באמונה להאמין בתפילה, הרי היא אצלו רק בתור סגולה, שאמונת פעולתה רפויה היא, ולא בתור פעולה מסודרת מחוקי העולם. ולזה יתנשא האדם, בבינה פנימית, ובאחדו את כל עמל וכל כשרון, להשיג מבוקשו, את הכשרון הגדול של התפילה, שבאמת כל הכשרונות הישראליים תלויים הם בה.

קובץ ז צח

צח. בעת רצון מתגלה כח התפילה בנשמה, הזרות של שינויי רצון סרה לגמרי, ופעולת התפילה מתבררת, יחד עם כל ההופעות הרוחניות והמפליאות שלה. האמונה בכחה המפעלי, והאהבה וההתלהבות הנשמית לרוחה האידיאלי, מתרוממת, וההרגשה של האחדות הרוחנית של כל היצורים, ושל נפשות ישראל ביחוד, עד שנעשה דבר המובן שהתרוממות התפילה וזכותה מכריעה לכף חיים,

לכף זכות ואושר, לכל המקום ואל כל האישיות ששם היא מכוונת, נעשה ברור ומואר יפה יפה. והתפילה הולכת במישרים, שגורה בפה, ונובעת כמעין המתגבר מתוך מעמקי הלב, בכל הדר חופש. ואז עומדת היא ברום העילוי, ומאזרת היא את הכח, מסירה כל פחד, ומתעבת כל עצלות ורישלוך, מאחדת היא עם השכל הבהיר ומתעטרת עם אור החופש, המאיר את דרך החיים ליחידים ולציבורים.

קובץ ח קלט

קלט. התכונה של ההכרה האלהית היא מרכזה הפנימי של יראת שמים, הוא המקור החי של נשמת העולם, המתפשט בכל היצורים, בכל היש, בכל ההויה וחליפותיה, בנצחה ועוזה. היא מדרכת את כל העולם כולו לעילוי ורוממותו. כל המוסר, כל החקיות, כל החיוביות, הנם רק סעיפים ממנה. היא בעצמה היא מקור העונג האצילי, שנשמת כל העולמים היא אליה שואפת. כל התרבות העליונה וכל מדריגותיה, במהלכי העולמים, בהשתרגות הנשמות, במהלכי התולדה, בחיים ההיסטוריים של אדם ושל כל החי, של כל המרגיש והמתנועע, כל פרק שירה וכל סעיפיו, הופעותיו והשתלהבותיו, ממנה הוא נובע. הצדיק העליון, המלא גילת יה, המרוה עז קודש, שדברו דבר ד' הוא, שכל תכונותיו קדש קדשים הנן, כל שיחו ושיגו, אידיאיו ואידיאליו, הם אך חפץ אחד, אדרות אל חי ושבח שירי רנניו. הוא כולו אך התגלות יפעת אור החיים האלהיים שבכל היש. ואליו הכל יכסופו, מברכותיו הכל מתברכים, ובכוחו הנערץ הכל משתגב. דבר פיו הוא נושא בקרבו את יסוד חיי כל, ומתוך חוזק חי האצילות שברוחו הכל מתאמץ ומתחסן, ומתוך כך מבטאו הוא אוצר העז, ותגור אומר ויקם לך, ועל דרכיו יגה אור. אין עושר כעשרו, ואין חוסן כחסנו. אשרי כל הבא בגבולו, ומוצלח הצלחת עולמים כל הבא במגעו, וכל המתחבר לאגודת זיו טהרתו. עבד הוא למלך הכבוד, וכבודו של עולם בקרבו הוא שורה. כל המדעים מתאגדים בתכונת רוחו, וכל המוסרים נובעים חיי נגוהות מתשוקת פליאות אור קדשיו. זהו מופת העולם, חסין האדיריות. רוח הישר אשר לאדם חש הוא בקרבו את רוממות הדרו, ותשוקת קודש ממלאה את כל ישרי לב לחסות בצלו.